

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 22.10.2004
KOM(2004) 694 končno

SPOROČILO KOMISIJE SVETU

**Spremljanje izvajanja Bele knjige „Nova spodbuda za evropsko mladino“:
pregled ukrepov v okviru evropskega sodelovanja na področju mladih**

KAZALO

1.	Uvod.....	3
2.	Evropsko sodelovanje na področju mladih	3
2.1.	Proces	3
2.2.	Okvir evropskega sodelovanja na področju mladih.....	4
3.	Odprta metoda usklajevanja na področju mladih.....	5
3.1.	Izvajanje OMU.....	5
3.2.	Štirinajst skupnih ciljev OMU	5
3.3.	Pregled izvajanja OMU.....	6
4.	Okrepitev razsežnosti mladih v drugih politikah	7
4.1.	Vseživljensko izobraževanje in usposabljanje	7
4.2.	Zaposlovanje in družbena vključenost	7
4.3.	Boj proti rasizmu in ksenofobiji.....	8
4.4.	Samostojnost mladih	8
4.5.	Pregled upoštevanja razsežnosti mladih v drugih politikah.....	8
5.	Druge pobude in ukrepi v okviru izvajanja prednostnih nalog Bele knjige.....	8
5.1.	Udeležba.....	9
5.2.	Obveščanje	9
5.3.	Prostovoljno delo	9
5.4.	Boljše razumevanje in poznavanje mladih.....	9
5.5.	Novi evropski program za mlade	10
6.	Sklepi.....	10

1. UVOD

Evropska unija od konca 80. let razvija programe, namenjene mladim, vendar se šele z Belo knjigo „Nova spodbuda za evropsko mladino“¹, ki jo je Komisija objavila novembra 2001, začne razvoj političnega sodelovanja na področju mladih. Proces sodelovanja, ki ga uvaja Bela knjiga, in zlasti izvajanje odprte metode usklajevanja na tem področju sta omogočila razširitev in poglobitev razprave o mladinskih vprašanjih na evropski in nacionalni ravni ter ravni poglavitnih udeležencev, tj. mladih.

Dinamika procesa te bele knjige se je konkretnije oblikovala junija 2004, ko je Evropski svet sprejel Ustavno pogodbo za Evropsko unijo, ki zagotavlja razvoj pravne podlage za področje mladih.

Predvidena okrepitev politik in ukrepov spodbujanja aktivnega državljanstva, zlasti evropske mladine, se odraža tudi v predlogih Komisije za novi finančni okvir po letu 2006². Svet in novoizvoljeni Evropski parlament bosta morala okrepiti in razvijati te smernice, nova Komisija pa jih izvajati, predvsem v okviru prihodnjega programa „MLADI V AKCIJI“³.

Komisija ocenjuje, da je v zvezi s tem začetkom novega ciklusa mladinskih politik primerno in koristno pregledati ukrepe, ki so se začeli izvajati z objavo Bele knjige, tako glede pooblastil, ki ji jih je Svet izrecno dodelil, kot glede obvez do vseh udeležencev v tem procesu, predvsem mladih.

Ta dokument je odgovor na poziv Sveta, ki je zajet v Resoluciji Sveta, sprejeti junija 2002, o okviru evropskega sodelovanja na področju mladih⁴. V omenjeni resoluciji je Svet namreč pozval Komisijo k izdelavi poročila o oceni okvira sodelovanja z oceno odprte metode usklajevanja in z morebitnimi predlogi za uvedbo sprememb te metode. Na podlagi časovnega okvira naj bi Svet preučil to poročilo v letu 2004.

2. EVROPSKO SODELOVANJE NA PODROČJU MLADIH

2.1. Proces

V Beli knjigi so opredeljeni poglavitni izzivi za mladinske politike v evropskem socialno-demografskem okviru, ki ga v obdobju najpomembnejše evropske širitve in v okolju globalizacije zaznamuje naraščajoče neravnovesje med mladimi in manj mladimi ter spremembe življenjskih pogojev mladih.

Bela knjiga je bila izdelana na podlagi zelo izčrpnega posvetovanja z mladimi in je odraz prizadevanj za približevanje državljanov odločitvam, ki jih zadevajo, in tako tudi političnim institucijam.

¹ COM(2001) 681 konč. z dne 21.11.2001.

² COM(2004) 101 konč. z dne 10.2.2004.

³ COM(2004) 471 z dne 14.7.2004.

⁴ UL C 168, 13.7.2002.

Bela knjiga je napovedala nova pričakovanja za mlade in predlagala, da se v Evropski uniji uvede nov okvir sodelovanja na področju mladih, ki bo hkrati ambiciozen in izpolnjeval pričakovanja mladih ter realističen in določal prednostne naloge ter upošteval različne ravni pristojnosti.

Evropski parlament⁵ je podprl predloge Bele knjige in njeno izvajanje. Podporo sta izrazila tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor⁶ in Odbor regij⁷.

Bela knjiga je pomenila prelomnico v načinu pristopa k mladinskim politikam. Poglavitne ugotovitve Komisije na temo mladih so se izkazale kot utemeljene in raziskovalci, državni upravni organi ter mladinske organizacije so potrdile prednostne naloge.

Unija kot tudi druge evropske države in ostali svet se še vedno sklicujejo na Belo knjigo. Vendar se razvoj mladih nadaljuje in v kratkem bo treba preučiti prednostne naloge za prihodnja leta.

2.2. Okvir evropskega sodelovanja na področju mladih

Okvir evropskega sodelovanja na področju mladih, ki je bil na podlagi Bele knjige Komisije uveden z Resolucijo, ki jo je Svet sprejel junija 2002, zajema dva dopolnjujoča se sklopa:

- a) uporabo odprte metode usklajevanja (OMU) pri tematskih prednostnih nalogah, značilnih za področje mladih;
- b) boljše upoštevanje razsežnosti mladih v drugih politikah.

Resolucija opredeljuje načela prožnosti metode, nediskriminacije in enakih možnosti, vključevanja mladih ter pridružitve držav kandidatke k okviru sodelovanja.

V Resoluciji so štiri prednostne tematske naloge, ki jih predlaga Bela knjiga, tj. (i) udeležba, (ii) obveščanje, (iii) prostovoljno delo mladih, (iv) boljše razumevanje in poznavanje področja mladih, potrjene kot prednostne naloge OMU, hkrati pa so bili določeni tudi postopki za sprejetje skupnih ciljev s strani Sveta in držav članic. Resolucija določa tudi mehanizme za spremljanje izvajanja ciljev.

Resolucija med drugim opredeljuje tudi politike in programe, ki bi morali boljše upoštevati razsežnost mladih: vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje, mobilnost, zaposlovanje in družbena vključenost, boj proti rasizmu in ksenofobiji. Resolucija navaja tudi namen Komisije, da ustanovi delovno skupino, odgovorno za obravnavo samostojnosti mladih v družbi.

⁵ Poročilo št. A5-0126/2002 z dne 19.4.2002.

⁶ UL C 149, 21.6.2002.

⁷ Mnenje št. 389 z dne 17.7.2002.

3. ODPRTA METODA USKLAJEVANJA NA PODROČJU MLADIH

3.1. Izvajanje OMU

V skladu z Resolucijo je Evropska komisija julija 2002 državam članicam in državam kandidatkam poslala vprašalnike o udeležbi in obveščanju, eno leto kasneje pa o prostovoljnem delu ter boljšemu razumevanju in poznavanju mladih.

Komisija je proučila vse odgovore, sestavila zbirna poročila in izdelala osnutke skupnih ciljev s področjem ukrepov.

Na evropski ravni je Komisija organizirala posvetovanja s poglavitnimi zadevnimi udeleženci o vprašalnikih, zbirnih poročilih in osnutkih skupnih ciljev. Pri posvetovanju je sistematično sodeloval Evropski mladinski forum⁸, vendar brez izključitve drugih načinov posvetovanja, kot so konference z mladimi (glej točko 5.1). Glede na teme in priložnosti je pri posvetovanjih sodelovala tudi mreža raziskovalcev s področja mladih in mladi, udeleženci konferenc, ki so jih organizirala predsedstva Sveta.

Komisija je aprila 2003 predlagala skupne cilje o udeležbi in obveščanju mladih⁹, ki jih je Svet sprejel v svoji Resoluciji novembra 2003¹⁰.

Komisija je aprila 2004 sprejela predloge skupnih ciljev na področju prostovoljnega dela¹¹ in boljšega razumevanja in poznavanja mladih¹², ki bi morali biti predmet resolucij Sveta novembra 2004.

Srečanje generalnih direktorjev za področje mladih, tj. organa za dialog in neformalna politična posvetovanja, je prevzelo posebno vlogo pri spremljanju in podpori izvajanja skupnih ciljev, ki jih sprejme Svet.

Tri delovne skupine so začele z delom na temo udeležbe na lokalni ravni, obveščanja in prizadevanj mladih ter priznavanja le-teh. Cilj teh skupin je spodbujanje izmenjave primerov dobre prakse za podporo in pospeševanje izvajanja zastavljenih ciljev. Rezultati bodo služili izvajanju ciljev na nacionalni ravni in pripravi poročil držav članic, ki so se jih obvezale izdelati do konca leta 2005. Rezultati bodo služili tudi Skupini za Mlade Sveta in samim ministrom kot izhodišče za obravnavanje teh tem.

3.2. Štirinajst skupnih ciljev OMU

Komisija je predlagala štirinajst skupnih ciljev, od katerih se štirje nanašajo na boljše poznavanje področja mladih, deset pa neposredno na mlade:

⁸ <http://www.forumjeunesse.org/fr/> – Evropski mladinski forum je mednarodna organizacija, ki jo sestavljajo nacionalni mladinski sveti in mednarodne nevladne mladinske organizacije, ki zastopajo interese mladih iz cele Evrope. Gre za edino platformo v Evropi, ki zastopa mladinske organizacije znotraj mednarodnih institucij, zlasti Evropske unije, Sveta Evrope in Združenih narodov.

⁹ COM(2003) 184 konč. z dne 11.4.2003.

¹⁰ UL C 295, 5.12.2003.

¹¹ COM(2004) 337 konč. z dne 30.4.2004.

¹² COM(2004) 336 konč. z dne 30.4.2004.

- Za vzpostavitev primernih pogojev za izvajanje aktivnega državljanstva mladih je Svet sprejel tri cilje na področju **udeležbe**, in sicer udeležbo mladih pri življenju njihove lokalne skupnosti, udeležbo mladih pri mehanizmih reprezentativne demokracije in seznanjanje z udeležbo.
- Na področju **obveščanja** mladih, ki predstavlja enega od pogojev udeležbe, je Svet sprejel tri cilje, in sicer dostop do podatkov, kakovost sistemov in boljše sodelovanje mladih pri obdelavi in širjenju podatkov.
- V vseh državah članicah obstajajo različne oblike **prostovoljnega dela** in Evropska prostovoljna služba je v okviru programa MLADINA čedalje uspešnejša. Cilji, ki jih je predlagala Komisija, so usmerjeni k razvijanju raznovrstnih dejavnosti, k njihovi večji dostopnosti za čim večje število mladih in k spodbujanju ter boljšemu poznavanju individualnih in skupnih koristi teh dejavnosti.
- Politična presoja in ukrepanje morata temeljiti na **boljšem razumevanju in poznavanju mladih**. Prva dva cilja, ki ju je predlagala Komisija, sta zasnovana na opredelitvi in posodobitvi obstoječega znanja predvsem o prednostnih mladinskih temah, pa tudi drugih temah, ki so v interesu mladih, medtem ko naslednja dva cilja temeljita na eni strani na kakovosti metod in orodij, na drugi strani pa na spodbujanju izmenjav in dialoga ter vzpostavitvi mrež.

3.3. Pregled izvajanja OMU

Novi okvir evropskega sodelovanja je postal realnost in vse obveze Komisije so bile izpolnjene. Področje mladih je sedaj postalo politično področje, na katerem so vsi udeleženci aktivno udeleženi na podlagi medsebojnega dialoga in sodelovanja.

Izbira prožne in mladim prilagojene odprte metode usklajevanja je omogočila izdelavo doslednega delovnega načrta in določitev političnih prednostnih nalog za ukrepanje. Tudi pri določanju nacionalnih prednostnih nalog se sklicuje na te evropske prednostne naloge.

S to metodo dela so državni upravni organi aktivno udeleženi in ukrepi v korist mladih so postali politično opazni. Potek sprejetega delovnega načrta je vsakemu naslednjemu predsedstvu omogočil, da prispeva k razgibanju procesa izvajanja ciljev, za katerega so odgovorne države članice.

Vendar se OMU na področju mladih razlikuje od odprtih metod usklajevanja na drugih področjih, in sicer v naslednjem:

- zastavljeni cilji ostajajo kvalitativni in v tej fazi ni predvidena kvantitativna opredelitev („benchmarks“);
- izvajanje ciljev, ki je v pristojnosti držav članic, ni predmet nacionalnih načrtov ukrepov, usklajenih na evropski ravni.

Ne da bi postavili pod vprašaj te izbire, ki so se izkazale kot nepogrešljive za soglasni pristop pri izvajanju novega okvira sodelovanja, bi bilo treba razmisliti o potrebnem ravnovesju med prožnostjo in učinkovitostjo metode.

Izvajanje skupnih ciljev s strani držav članic je ključnega pomena za uspeh OMU. Vsaka država članica bi morala, glede na položaj svoje države, določiti načrt ukrepov za uresničevanje dogovorjenih ciljev.

Posvetovanje z mladimi je bistvenega pomena na vseh ravneh, tako evropski kot nacionalni, ter na različnih stopnjah postopka (odgovori na vprašalnike, izdelava in spremljanje nacionalnih ukrepov, poročila Komisiji, ...).

4. OKREPITEV RAZSEŽNOSTI MLADIH V DRUGIH POLITIKAH

Določeno število politik ima pomemben vpliv na življenje mladih, zlasti politike, ki so v Beli knjigi opredeljene kot prednostne in povzete v Resoluciji, ki jo je Svet sprejel junija 2002, in sicer: vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje, mobilnost, zaposlovanje in družbena vključenost, boj proti rasizmu in ksenofobiji, samostojnost za izvajanje državljanstva. Na evropski ravni so bili razviti naslednji ukrepi:

4.1. Vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje

Skupina za Mlade Sveta je prispevala k Resoluciji, ki jo je Svet sprejel junija 2002, o vseživljenjskem učenju¹³, ki priznava pomen neformalnega in informalnega izobraževanja v okviru mladinskih dejavnosti izven formalnega okvira izobraževanja.

Zagotovljeno je bilo spremljanje okvira izvajanja delovnega programa o ciljnih sistemov izobraževanja in usposabljanja¹⁴ in Kopenhagenske deklaracije o okrepljenem evropskem sodelovanju na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja¹⁵.

Tudi predstavniki Evropske komisije so v sodelovanju s predstavniki Sveta Evrope¹⁶ izdelali delovni dokument in organizirali raziskovalni seminar o priznavanju in potrjevanju izobraževanja in usposabljanja na področju mladih¹⁷.

4.2. Zaposlovanje in družbena vključenost

Skupina za Mlade Sveta je pri Odboru za zaposlovanje prispevala k upoštevanju položaja mladih pri reviziji evropske strategije zaposlovanja in njenih smernic v 2003.

Svet za mlade je maja 2004 sprejel Resolucijo o mladih in družbeni vključenosti, ki priporoča predvsem, da morajo imeti mladi z manj možnostmi prednost v okviru odprte metode usklajevanja na področju boja proti družbeni izključenosti.

¹³ UL C 163, 9.7.2002.

¹⁴ http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_fr.html

¹⁵ http://europa.eu.int/comm/education/copenhagen/index_fr.html

¹⁶ http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Youth/2_Priorities/research_partnership.asp#TopOfPage

¹⁷ <http://www.training-youth.net/>

4.3. Boj roti rasizmu in ksenofobiji

Svet je maja 2004 sprejel Deklaracijo o mladih v boju proti rasizmu in nestrpnosti¹⁸, ki določa načrt ukrepov do konca 2005.

Komisija je razvila sodelovanje z Evropskim centrom za spremljanje rasizma in ksenofobije¹⁹ ter na podlagi programa MLADINA podprla številne projekte za boj proti rasizmu in ksenofobiji in zlasti evropsko spletno stran proti rasizmu in ksenofobiji za mlade²⁰.

4.4. Samostojnost mladih

Komisija je oktobra 2003 organizirala seminar o samostojnosti mladih, na katerem so se zbrali strokovnjaki z različnih področij. Gre za kompleksno vprašanje, ki se nanaša na ekonomsko neodvisnost mladih, prosto izbiro njihove življenjske poti ter njihov osebni razvoj. Samostojnost mladih je povezana z drugimi politikami: izobraževanjem, zaposlovanjem, socialno zaščito in finančno varnostjo. Predlogi ukrepov so bili maja 2004 predlagani generalnim direktorjem, odgovornim za mladino, ki so jih sprejeli.

4.5. Pregled upoštevanja razsežnosti mladih v drugih politikah

Vse različne politike, ki jih je Bela knjiga opredelila kot prednostne, so bile deležne posebne pozornosti z namenom upoštevanja mladinskih vprašanj znotraj teh politik.

Prevzete pobude omogočajo takojšnjo vzpostavitev povezav za spodbujanje potrebnih medsebojnih učinkovanj med različnimi metodami, načrti ukrepov in programi.

Rezultati so vzpodbudni, prvi izsledki pa so naslednji:

- boljše poznavanje področja mladih je pomembno, saj je za vplivanje na politike potrebno bolje poznati položaj mladih do teh politik;
- za doseganje dejanske učinkovitosti je potrebno aktivno vključevanje vseh odgovornih oseb (politikov, mladinskih organizacij) na vseh ravneh (lokalni, regionalni, nacionalni in evropski).

5. DRUGE POBUDE IN UKREPI V OKVIRU IZVAJANJA PREDNOSTNIH NALOG BELE KNJIGE

Komisija se je poleg ukrepov, predvidenih v okviru Resolucije Sveta, zavzela za okrepitev političnega ukrepanja Unije na prednostnih področjih, opredeljenih v Beli knjigi.

¹⁸ Deklaracija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta na temo rasizma in nestrpnosti pri mladih (9405/04 z dne 28.5.2004).

¹⁹ <http://www.eumc.eu.int/eumc/index.php>

²⁰ <http://www.d-a-s-h.org>

5.1. Udeležba

Udeležba mladih je politični cilj in je kot tak obravnavan v OMU, predstavlja pa tudi eno od načel odgovornega vodenja na evropski ravni. S tega vidika:

- je Komisija organizirala neposreden dialog z mladimi in njihovimi organizacijami na vsaki stopnji postopkov OMU.
- so konference, organizirane v sodelovanju s predsedstvi Sveta o temah, povezanih z udeležbo in prostovoljnim delom mladih, omogočile razvijanje rednega in strukturiranega dialoga med mladimi, upravnimi organi in odgovornimi političnimi osebami.
- je Komisija podprla pobude za aktivno sodelovanje mladih v razpravah in pri pripravi Evropske ustave (MLADINA 2002, Konvencija mladih julija 2002).

Komisija je glede na nove ukrepe v korist mladih objavila dva razpisa za pilotne projekte udeležbe²¹ in njihovo povezovanje v mrežo.

5.2. Obveščanje

Evropski teden mladine, ki se je odvijal od 29. septembra do 5. oktobra 2003²², je z vrsto dogodkov v Evropskem parlamentu, Komisiji in na celotnem evropskem ozemlju omogočil ovrednotenje političnega ukrepanja v korist mladih na evropski ravni in v državah članicah kot tudi rezultatov programa MLADINA.

Vzpostavitev evropskega mladinskega portala²³ maja 2004 je pomenila zaključek dolgotrajnega dela, ki omogoča, kot je napovedala Bela knjiga, razpolaganje z dostopnimi, koristnimi in kakovostnimi podatki za mlade Evropejce.

5.3. Prostovoljno delo

Komisija je novembra 2003 z italijanskim predsedstvom Sveta organizirala konferenco o civilnih službah v Evropi, ki je pozvala k okrepitvi sodelovanja med temi službami na evropski ravni²⁴.

5.4. Boljše razumevanje in poznavanje mladih

Komisija je objavila rezultate dveh raziskav Eurobarometer, eno v letu 2001 za države Unije²⁵ in drugo v letu 2003 za države kandidatke²⁶, ter potrdila, da je zanimanje mladih za Evropo povezano z določeno mero nezaupanja v tradicionalne politične institucije.

²¹ UL C 140, 14.6.2003, in UL C 113, 30.4.2004.

²² http://europa.eu.int/comm/youth/youthweek/index_en.html

²³ <http://europa.eu.int/youth/>

²⁴ http://europa.eu.int/comm/youth/whitepaper/post-launch/post_en_3.html#voluntary

²⁵ EB 55.1 „Mladi Evropejci v 2001“.

²⁶ CCEB 2003.1 „Mladi v državah kandidatkah“.

Skupnost raziskovalcev mladine je sodelovala pri izdelavi Bele knjige, predlogih skupnih ciljev, konferencah predsedstev in skupinskemu delu v zvezi s samostojnostjo.

Sporazum med Komisijo in Svetom Evrope je omogočil napredovanje pri vzpostavitvi baze podatkov o mladinskih politikah in razvoj ter razširitev analiz in podatkov v zvezi s prednostnimi nalogami OMU.

5.5. Novi evropski program za mlade

Komisija je 14. julija 2004 predlagala nov evropski program za mlade „MLADI V AKCIJI“ za obdobje 2007–2013. Ta novi program bo zagotavljal nadaljevanje obstoječega programa in omogočil razvijanje novih ukrepov v podporo prednostnim nalogam okvira političnega sodelovanja, zlasti udeležbe mladih, ki prispeva k njihovemu aktivnemu državljanstvu, širjenja prostovoljnega dela in podpore študijam in raziskavam, potrebnim za boljše poznavanje področja mladih.

6. SKLEPI

Komisija poziva Svet, naj se seznaní z rezultati, ki so bili doseženi pri izvajanju okvira evropskega sodelovanja na področju mladih.

Izpolnjene so bile vse obveze na podlagi Bele knjige Komisije. Vzpostavljen je bil dosleden okvir sodelovanja. Mladi, mladinske organizacije, javni organi, ministri in evropske institucije so aktivno sodelovali.

Vendar se Unija na področju mladih že sooča z novimi izzivi. Ohraniti je treba zagon nove spodbude Bele knjige. Po ratifikaciji nove Ustavne pogodbe bodo glede na hitri razvoj družbe nasploh, predvsem pa mladih, potrebni novi ukrepi.

Iz tega razloga Komisija ocenjuje, da je treba Svet opozoriti na naslednje vidike:

- Razmisliti je treba o prednostnih nalogah okvira evropskega sodelovanja na področju mladih, ki bi morale v prihodnjih letih usmerjati politično ukrepanje na tem področju (temeljita proučitev sedanjih prednostnih nalog, nove prednostne naloge, ...).
- Oceniti je treba ravnovesje med prožnostjo in učinkovitostjo odprte metode usklajevanja na področju mladih.
- Odprta metoda usklajevanja mora voditi k učinkovitemu ukrepanju na ravni držav članic, zlasti z namenom nadaljnjega zagotavljanja podpore in sodelovanja mladih pri tem procesu.
- Posvetovanje z mladimi mora biti trajno, strukturirano in učinkovito tako na nacionalni kot evropski ravni.

Komisija bo te sklepe sporočila Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.